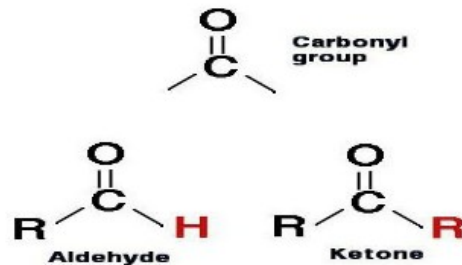

Vetitë e aldehideve dhe ketoneve

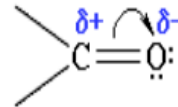
Aldehidet dhe ketonet – kanë grup funksional të përbashkët (grupin karbonil) prandaj kanë veti të përbashkëta.

- Por, siq shihet nga figura, tek aldehidet për grupin karbonil kanë të lidhur një atom **H**, prandaj janë komponime me reaktivitet **më të lartë** se ketonet.

Vetitë e aldehideve

Vetitë fizike të aldehideve:

Aldehidet treten në ujë (për shkak të polaritetit të gr. funksional e me ritjen e atomeve të karbonit tek aldehidet tretshmëria në ujë zvoglohet. Aldehidet e larta nuk treten në ujë.

Kanë temp. më të larta të vlimit se alkanet e më të ulta se alkoolet përkatëse. Aldehidet e ulëta janë lëngje, përveç metanalit i cili është gaz. Anëtarët më të lartë janë të ngurtë. Anëtarët e ulët të aldehideve kanë erë jo të këndshme e me ritjen e atomeve të C, aroma e tyre bëhet gjithë e më e këndshme.

Reaksionet kimike të aldehideve (vetitë kimike)

Janë komponime me reaktivitet më të lartë se ketonet. Pse?

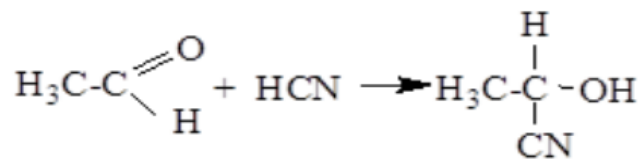
Reaksione karakteristike për aldehidet janë:

Reaksione karakteristike për aldehidet janë:

1. Adicioni nukleofil
2. Oksidimi i grupit aldehidik
3. Substituimi i atomit të H të lidhur për grupin karbonil

1. Adicioni nukleofil:

- a) Reaksioni cianhidrin (Thërrmija nukleofile CN^- sulmon atomin e C të gr karbonil)

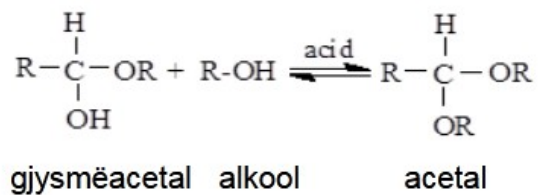
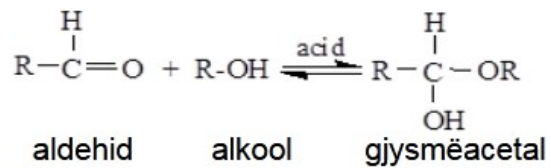

aldehid

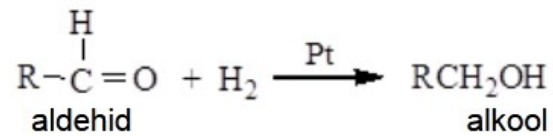
cijanhidrin

b) Përfitimi i acetaleve dhe gjysmëacetaleve

Aldehidet, në prani të acideve mund të adirojnë alkoolët:

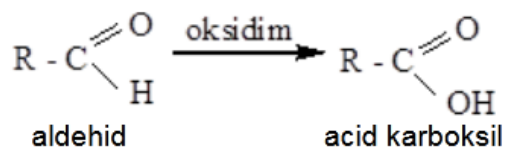

2. Reduktimi i aldehideve:

3. Reaksioni i oksidimit:

bëhet me mjete të ndryshme të oksidimit ($K_2Cr_2O_7$; $KMnO_4$) të cilat reduktohen

Reaksionet e oksidimit përdoren për dëshminë e pranisë të grupit aldehid. Për këtë qëllim, më shumë përdoret reaksioni i **pasqyrës së argjendit**, reaksioni me **tretësirën e Felingut**.

- Nxënës, punoni detyrë shtëpisë nga teksti mësimor, faqja 149.

Përgjigjet i dërgoni në e-mail adresën:

hafsa.selimi@hotmail.com dhe do të fitoni përgjigje nga unë, përsaktësinë dhe josaktësinë e tyre.